

SURADNJA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA U DIGITALNOM OKRUŽENJU: PRIMJERI DOBRE PRAKSE

Tanja Kolar Janković, Tehnička škola Virovitica
Josip Strija, Gimnazija Petra Preradovića Virovitica

U suvremenom digitalnom okruženju uloga školskih knjižničara sve se više udaljava od tradicionalnog shvaćanja knjižnice kao isključivo fizičkog prostora i zbirke građe, pri čemu suradnja, digitalni alati i projektni pristup postaju važni elementi profesionalnog djelovanja. Tanja Kolar Janković i Josip Strija već niz godina surađuju na stručnim aktivnostima usmjerenima na jačanje uloge školskih knjižnica u odgojno-obrazovnom sustavu povezujući čitanje, digitalne alate i stručno djelovanje školskih knjižničara. Ovaj rad donosi pregled triju aktivnosti ostvarenih u digitalnom okruženju.

Prva se aktivnost odnosi na izradu Bibliografije radova u zbornicima županijskih smotri LiDraNo Virovitičko-podravске županije. Smotra LiDraNa (literarnog, dramskog i novinarskog izraza) jedna je od najvažnijih manifestacija učeničkog stvaralaštva u hrvatskome obrazovnom sustavu, a njezina županijska razina omogućuje praćenje razvoja učeničkog rada u lokalnoj sredini. Cilj Bibliografije bio je sustavno popisati i dokumentirati radove predstavljene na županijskim smotrama LiDraNa u razdoblju od 1991. do 2025. godine, neovisno o vrsti stvaralaštva ili obliku izvedbe.

Bibliografija obuhvaća literarne i novinarske radove objavljene u zbornicima te dramsko-scenske nastupe evidentirane u službenoj dokumentaciji smotre, a prema svojoj namjeni je specijalna, retrospektivna, primarna i popisna bibliografija. Glavna bibliografska cjelina sadrži 2 433 zapisa, ustrojena abecednim redom prema autorima učeničkih radova, uz izdvojene cjeline posvećene mentorima, školskim listovima, audiovizualnim radovima i književnim tekstovima. Bibliografija je zamišljena kao trajni referentni izvor za istraživanje učeničkog stvaralaštva i mentorskih aktivnosti na županijskoj razini.

Druga se aktivnost odnosi na izradu virtualne izložbe Knjižničari u vremenu i mašti: od stereotipa do stvarnosti i fikcije - lica iza knjiga, realizirane povodom Mjeseca hrvatske knjige 2025. godine. Cilj izložbe bio je prikazati slojevitost knjižničarskoga poziva u povijesnom, kulturnom i fikcionalnom kontekstu te propitati uvriježene stereotipove o knjižničarima i knjižnicama u javnom diskursu.

Izložba je oblikovana kao tematsko putovanje kroz prikaze knjižničara u povijesti, književnosti i filmu, uz posebnu cjelinu posvećenu knjižnicama kao simboličkim i narativnim prostorima. Svaka je cjelina popraćena odabranim primjerima, kratkim tumačenjima i vizualnim materijalima, izrađenima na temelju javno dostupnih izvora uz uporabu alata *Canva AI*, u skladu

s promotivnim smjernicama Mjeseca hrvatske knjige 2025. Izložba je javno dostupna putem mrežne platforme i namijenjena obrazovnoj i kulturnoj uporabi. Aktivnost pokazuje kako digitalni alati mogu potaknuti kritičko promišljanje profesionalnog identiteta i pridonijeti vidljivosti knjižničarske struke u široj javnosti.

Treća se aktivnost odnosi na izradu digitalnog adventskog kalendara čitanja, osmišljenog i realiziranog u suradnji autora rada uz sudjelovanje školskih knjižničara Virovitičko-podravске županije, u okviru Županijskoga stručnog vijeća školskih knjižničara. Cilj aktivnosti bio je potaknuti čitanje putem profesionalnih preporuka knjiga utemeljenih na osobnom čitateljskom iskustvu i stručnoj prosudbi knjižničara. Adventski je kalendar zamišljen kao niz svakodnevnih čitateljskih poticaja koji povezuju adventsku tradiciju s promicanjem knjige i čitanja.

Svaki je sudionik preporučio jednu knjigu, obrazložio razloge odabira i formulirao pitanje koje je obuhvaćalo širok raspon tema - od egzistencijalnih i etičkih dvojbi do svakodnevnih životnih i emocionalnih situacija, a takav je pristup istaknuo ulogu književnosti kao izvora spoznaje, utjehe i razumijevanja. Preporuke su oblikovane prema jedinstvenom obrascu koji je uključivao naslov i autora knjige, kratko obrazloženje i ime knjižničara, čime su osigurane preglednost, jasnoća i osobna dimenzija sadržaja.

Adventski je kalendar izrađen u digitalnom alatu *MyAdvent*, koji omogućuje izradu interaktivnih kalendara s vremenski kontroliranim otvaranjem sadržaja. Bio je javno dostupan od 1. do 24. prosinca 2025. godine te predstavljen putem društvenih mreža i mrežnih stranica škola, što je omogućilo širi doseg i veću vidljivost. Aktivnost potvrđuje vrijednost suradničkoga pristupa i uporabe jednostavnih digitalnih alata u promicanju čitanja, povezivanju knjižničara i izgradnji čitateljske zajednice.

Predstavljeni primjeri upućuju na to da suradnja školskih knjižničara u digitalnom okruženju omogućuje razvoj raznovrsnih sadržaja usmjerenih prema jasno određenim stručnim ciljevima. Bibliografija, virtualna izložba i adventski kalendar primjeri su dobre prakse koji povezuju dokumentiranje, tumačenje i promicanje čitanja te se mogu primijeniti u različitim sredinama. Svaki je projekt usmjeren na zasebno područje suvremenog knjižničarskog djelovanja: bibliografija ističe važnost sustavnog prikupljanja te bilježenja kulturne i obrazovne baštine, virtualna izložba naglašava mogućnosti digitalnih alata u kritičkom promišljanju profesionalnog identiteta i komunikaciji s korisnicima, a adventski kalendar pokazuje potencijal povezivanja stručnih znanja, osobnog

iskustva i digitalnih tehnologija u promicanju čitateljske kulture.

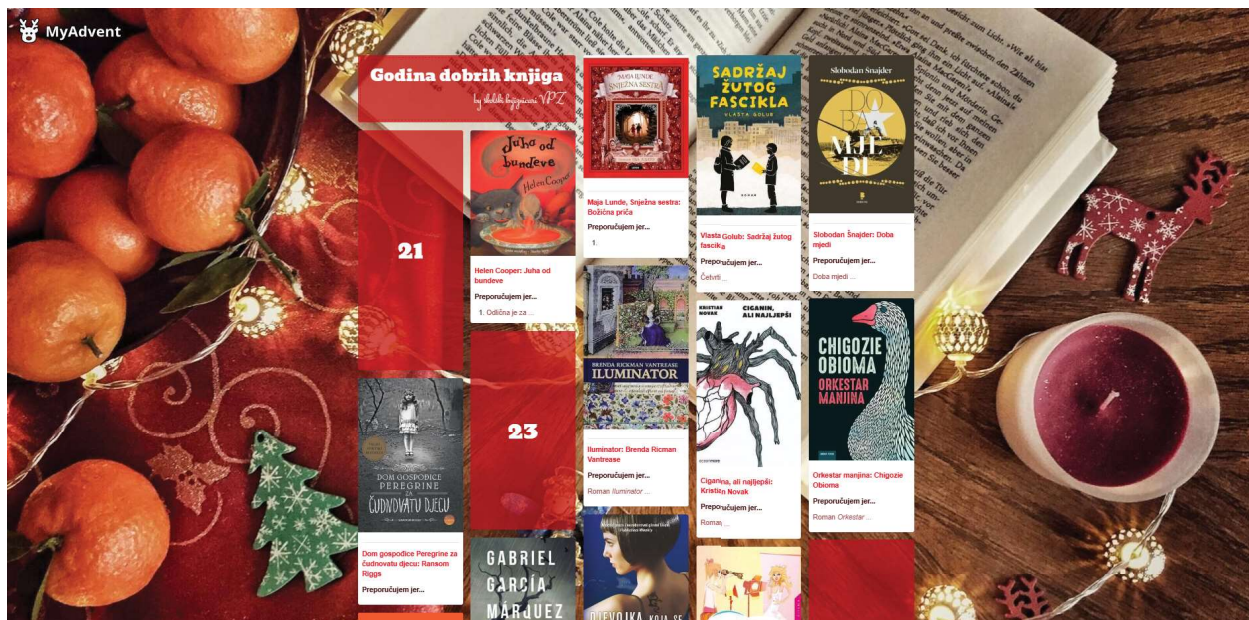
Ovi se primjeri mogu prilagoditi lokalnom kontekstu i primijeniti u drugim sredinama, kao i proširiti na druga područja knjižničarskoga djelovanja. Preduvjeti za uspješnu provedbu sličnih projekata uključuju jasno definirane ciljeve, planiranje, uporabu odgovarajućih digitalnih alata, suradnički pristup te spremnost na kontinuirano učenje i prilagodbu. U širem smislu, ove aktivnosti ukazuju na preobrazbu uloge školskih knjižničara u digitalnom okruženju - od tradicionalnih čuvara fonda do aktivnih stvaratelja sadržaja te pokretača kulturnih i obrazovnih inicijativa koje nadilaze prostorne granice knjižnica.

| QR kod vodi na mrežno dostupnu Bibliografiju radova zbornika županijskih susreta LiDraNa Virovitičko-podravske županije, koja sustavno popisuje bibliografske jedinice iz objavljenih zbornika te omogućuje pregled i pretraživanje građe.

| QR kod vodi na virtualnu izložbu Knjižničari u vremenu i mašti - od stereotipa do stvarnosti i fikcije: lica iza knjiga, koja tematski prikazuje knjižničare u stvarnom i fikcionalnom kontekstu te propituje njihove profesionalne i kulturne predodžbe.

| Slikovni prilog prikazuje izgled adventskog kalendara školskih knjižničara Virovitičko-podravske županije, osmišljenog kao digitalna aktivnost s dnevnim sadržajima namijenjenima promicanju čitanja, stručne razmjene i vidljivosti rada školskih knjižnica.